значати комплексне лікування хворим на пульмонологічну патологію.

У базові відділення кафедри, що розміщені в обласному фтизіопульмонологічному центрі, госпіталізуються хворі щодня. Вони викликають великий клінічний інтерес. Розглядаємо госпіталізованих хворих. Аналізуємо попередній етап лікування, допущені помилки. Складаємо програму обстеження та лікування. Це спонукає студентів до активного пошуку знань, підсилює мотиви самоствердження, стимулює становлення і розвиток лікарняного мислення [3].

Використання тестового контролю за рівнем засвоєння знань серед студентів-іноземців також має свої особливості. Наявність того ж мовного обмеження не дозволяє у повному обсязі використати достатню кількість тестів аби не затягувати час практичного заняття. Тому мовне спілкування у формі бесіди з участю всіх присутніх на занятті студентів дозволяє визначити рівень засвоєного матеріалу і практичного набуття навичок з наступним їх оцінюванням. Індивідуальна робота зі студентами під час практичного заняття, побудованого таким чином, особливо в умовах певного суперництва та адекватного заохочення серед них за рівень засвоєння матеріалу, є особливим чинником для виникнення активних мотивацій до опанування новим предметом, яким для них є пульмонологія.

Важливим етапом в засвоєнні пульмонології є також створення можливості для самостійної роботи студента-іноземця. Через певні причини вони не мають змоги широко використовувати індивідуальні чергування в клініці для засвоєння практичного досвіду. Проте використання нових прогресивних технологій навчання дозволяє вирішити ці проблеми.

Ефективним виявилось використання електронних версій посібників з методиками обстеження пульмонологічного хворого та виконання спеціальних діагностичних проб при деяких пульмонологічних захворюваннях, які є у комп'ютерному класі на кафедрі. Це допомагає їм краще засвоїти практичні прийоми обстеження пульмонологічного хворого і більш впевнено себе почувати біля ліжка хворого, незважаючи на недостатню мовну підготовку.

Для закріплення набутого рівня знань та практичних навичок з курсу пульмонології, за власним бажанням студентів, вони мають змогу брати активну участь у роботі постійно діючого на кафедрі наукового студентського гуртка, брати участь у нічних чергуваннях в клініці, яка базується в обласному фтизіопульмонологічному центрі.

Висновки

Аналіз викладання курсу пульмонології студентам-іноземцям свідчить про проблеми, які накладають певний відбиток на методику навчання. Одним із питань, пов'язаним із мовним бар'єром, є посилення контролю за рівнем опанування мовою навчання, з можливим введенням або додаткового часу на мовне навчання, або визначення адекватного рівня мовної підготовки. Індивідуалізація навчання та достатній рівень технологічного забезпечення навчального процесу, з використанням електронних версій посібників та підручників, наочних засобів, є необхідним заходом навчального процесу.

Література

1. Казаков В. Н. Методология преподавания клинических дисциплин в системе непрерывного медицинского образования [Текст] / В. Н. Казаков, А. Н. Талалаенко, М. С. Каменецкий [и др.] // Донецк, 2001. - 72 с.

2. Милерян В.Т. Методические основы подготовки и проведения учебных занятий в медицинских вузах: Методическое пособие [Текст] / В.Т. Милерян // К.: Хрещатик, 1998.- 68 с.

3. Бокуть Б. В. Вузовское обучение. Проблемы активизации [Текст] / Б. В. Бокуть, С. И. Сокорева, Л. А. Шеметков, И. Ф. Харламов // Минск: Университетское, 1996. -112 с.

4. Фесенко В.П. Деякі питання мовної підготовки іноземних студентів для вивчення клінічних дисциплін / Проблеми підготовки медичних та фармацевтичних кадрів в Україні. Матеріали доповідей науково-методичної конференції [Текст] / В. П. Фесенко, О. К. Бабелич, О. Г. Бутирський // Київ-Дніпропетровськ. - 2001. - С. 254-255.

Кулинич-Миськив М.О.

Методологические особенности преподавания курса пульмонологии иностранным студентам

Резюме. Определены особенности преподавания курса пульмонологии студентам-иностранцам. Отмеченные направления создания активных мотиваций к овладению пульмонологии. Отмечена положительная роль новых компьютерных технологий учебного процесса в организации самостоятельной работы студента в течение вне учебного времени.

Ключевые слова: курс пульмонологии, студенты-иностранцы, методика обучения.

Kulynych-Miskiv M.O.

Methodological Peculiarities of Teaching Pulmonology Course for Foreign Students

Summary. There were defined peculiarities of teaching of pulmonology course to the foreign students. There were noted the directions of creation of active motives to become proficient in pulmonology. It was noted the positive role of new computer technologies of educational process in organisation of the studenths independent work in free from study time.

Keywords: course pulmonology, foreign students, methods of teaching.

Надійшла 05.11.2012 року.

УДК 378.147+004.588+004.9

Максимчук Л.Т.

Можливості інформаційних технологій у вдосконаленні викладання неврології студентам вищих медичних навчальних закладів

Кафедра нервових хвороб (зав. каф. - д.м.н. В.А.Гриб) Івано-Франківського національного медичного університету

Резюме. У роботі представлені можливості використання інформаційних та комунікаційних технологій у викладанні неврології студентам вищих медичних навчальних закладів. Обґрунтовано доцільність застосування програмних засобів навчального призначення для удосконалення навчального процесу та розглянуто можливі шляхи усунення їх негативного впливу.

Ключові слова: інформаційні та комунікаційні технології, електронний підручник, програмний засіб навчального призначення.

Щоб відповідати швидкому темпу сучасного життя наука та освіта вимагають широкого застосування інформаційних

та комунікаційних технологій (ІКТ). Це узагальнююче поняття, що описує різні пристрої, механізми, способи, алгоритми обробки інформації. Найважливішими сучасними пристроями ІКТ є комп'ютер з відповідним програмним забезпеченням та засоби телекомунікацій разом з розміщеною на них інформацією [5]. Застосування ІКТ у навчальному процесі вищих медичних учбових закладів може сприяти його удосконаленню, оскільки дозволяє вирішити наступні завдання: індивідуалізувати і диференціювати процес навчання; здійснювати контроль з діагностикою помилок і зі зворотним зв'язком; здійснювати самоконтроль і самокорекцію навчальної діяльності; візуалізувати навчальну інформацію; моделювати та імітувати досліджувані процеси або явища; формувати вміння приймати оптимальне рішення в різних ситуаціях; розвивати певний вид мислення (наочно-образного, теоретичного); посилити мотивацію навчання (образотворчі засоби, вкраплення ігрових ситуацій); формувати культуру пізнавальної діяльності [4].

Викладання неврології для студентів вищих медичних навчальних закладів згідно із вимогами Болонського процесу здійснюється із застосуванням кредитно-модульної системи організації навчального процесу [1]. Програма з неврології структурована на 2 модулі – загальна та клінічна неврологія. Якщо клінічна неврологія – це традиційне для студентів викладання основних принципів діагностики та лікування нозологій, то загальна неврологія передбачає засвоєння специфічного матеріалу – топічної діагностики захворювань нервової системи, що вимагає знань з анатомії та потребує засвоєння значного об'єму інформації про будову структур головного та спинного мозку у просторі, просторові зв'язки між цими структурами та складне для запам'ятовування взаємовідношення між положенням елементів нервової системи та порушенням їх функції. Цінним доповненням до текстових підручників та неврологічних атласів у даному випадку може бути використання сучасних засобів ІКТ. На відміну від традиційної книги, освітні електронні видання дозволяють подавати матеріал в динамічній графічній формі, що полегшує засвоєння матеріалу й удосконалює навчальний процес.

Одним з найпоширеніших на даний момент засобів ІКТ є комп'ютеризована тестова система організації контролю знань. Однак, існує значно більше ефективних програмних засобів навчального призначення, які широко використовуються в системі освіти і можуть бути застосовані при викладанні неврології: електронні (комп'ютеризовані) підручники, електронні лекції, довідники та бази даних навчального призначення, предметно-орієнтовані середовища, програмно-методичні комплекси, комп'ютерні ілюстрації для підтримки різних видів занять [2, 3].

Електронний підручник, один з програмних засобів навчального призначення – це автоматизована навчальна система, що включає дидактичні, методичні та інформаційно-довідкові матеріали з навчальної дисципліни, а також програмне забезпечення, яке дозволяє комплексно використовувати їх для самостійного отримання та контролю знань [6].

При створенні електронних підручників недоцільно просто переносити друкарський варіант навчального посібника в електронний вигляд і потім конвертувати в гіпертекст; існують певні вимоги, які відрізняють електронні підручники від звичайних, – стислість викладу матеріалу при максимальній інформативності тексту, наявність графічного забезпечення, особлива увага до інтерфейсу користувача, зміст навчального матеріалу відповідно до вимог психологів, рекомендується розбивати на модулі, після вивчення кожного з яких придбані студентами знання слід контролювати за допомогою відповідної програми, включеної до складу електронного підручника.

Значною перевагою електронного підручника, порівняно з простим друкарським, є можливість швидкого пошуку по тексту та організація навчальної інформації у вигляді гіпертексту. Гіпертекст дає можливість розділити матеріал на велику кількість фрагментів, з'єднавши їх гіперпосиланнями в логічні ланцюжки та здійснювати при необхідності швидкий перехід між різними частинами матеріалу. Наявність мультимедіа в електронних підручниках підвищує якість навчання і дозволяє утримувати увагу читача, не залишаючи його пасивним спостерігачем при засвоєнні матеріалу у вигляді комп'ютерних даних, відеоінформації, мови і музики.

Навчальна програма - це специфічний навчальний посібник, призначений для самостійної роботи студентів, однак, будучи лише частиною всієї системи навчання, повинна бути пов'язана з усім навчальним матеріалом та доповнювати, а не заміняти його [6].

Програмоване навчання завжди має мету навчальної роботи та алгоритм її досягнення, розчленоване на кроки, пов'язані з відповідними дозами інформації, які завершуються самоперевіркою і можливим коригувальним впливом. Для викладання неврології використання мультимедійних навчальних програм може бути дуже ефективним. Нервова система може бути представлена як трьохвимірна структура з можливістю обертання у просторі для полегшення уявлення про вигляд і будову структур мозку; студенти можуть розглянути пошарову будову організму та місце структур периферійної та центральної нервової системи поруч з іншими системами. Разом з тим, при використанні мультимедійних програм, можна наочно представити відповідність між пошкодженням певних структур і появою неврологічної симптоматики. Однак, розробка ефективних мультимедійних навчально-методичних посібників – складне професійна завдання і вимагає не лише матеріального забезпечення, а й детального знання предмету, навичок навчального проектування і близького знайомства зі спеціальним програмним забезпеченням.

Використання сучасних засобів ІКТ в усіх формах навчання може привести і до негативних наслідків психолого-педагогічного характеру [6]. При використанні інформаційних ресурсів, опублікованих в мережі Інтернет, часто спрацьовує властивий усьому живому принцип економії сил: запозичені з мережі Інтернет готові проекти, доповіді та вирішення завдань не сприяють підвищенню ефективності навчання і виховання. Крім того, індивідуалізація – одна з переваг навчання з використанням засобів ІКТ – згортає важливе в навчальному процесі живе діалогічне спілкування учасників освітнього процесу. Якщо піти по шляху загальної індивідуалізації навчання за допомогою персональних комп'ютерів, можна втратити можливість формування творчого мислення, яке засноване на діалозі. Для усунення подібного недоліку ІКТ повинні лише урізноманітнювати традиційне викладання неврології, а домінуюче місце в навчальному процесі повинна займати практична робота студента з хворими.

Розробляючи необхідну частоту та поширеність застосування засобів ІКТ у викладанні тих чи інших дисциплін, для подолання негативного впливу дослідники пропонують враховувати індивідуальний стиль навчання, або підхід до навчання – сукупність мотивів і стратегій, які використовують студенти для досягнення поставлених освітніх цілей. При поверхневому стилі навчання (прагнення мінімізувати навчальне навантаження, механічне заучування) студенти відчувають себе менш впевнено при спілкуванні з комп'ютером, переживають, що комп'ютери знеособлюють процес навчання – зникає, безпосередній контакт з викладачем та іншими студентами. При поглибленому стилі навчання студенти вважають, що комп'ютери економлять час, дозволяють працювати більш ефективно, розширюють доступ до інформації. Схильні до навчання протягом усього життя вважають, що комп'ютери дозволяють збільшити доступ до інформації. Врахування особистісних характеристик студен-

тів дозволить використовувати ІКТ лише в тих умовах, де це зможе полегшити та удосконалити навчальний процес і не викликати негативного впливу на нього.

Обгрунтоване залучення інформаційних та комунікаційних технологій в навчальний процес викладання неврології з урахуванням індивідуального стилю навчання студентів та доцільності застосування тих чи інших програмних засобів на окремих етапах навчання дозволить удосконалити навчальний процес та підвищить зацікавленість студентів у вивченні дисципліни.

Література

1. Волосовець О. П. Питання якості освіти в контексті впровадження засад Болонської декларації у вищій медичній школі / О. П. Волосовець // Медична освіта. – 2005. – № 2. – С. 12-16.

2. Гривенко С. Г. Перспективи використання сучасних комп'ютерних технологій при кредитно-модульній системі навчання / С. Г. Гривенко, Ю. Г. Барановський // Медична освіта. – 2011. – № 1. – С. 15-16.

3. Досвід використання сучасних інформаційних технологій в самостійній позааудиторній роботі студентів-медиків / М. І. Яблучанський, С. М. Панчук, О. Ю. Бичкова [та ін.] // Медична освіта. – 2004. – №1. – С. 33–34.

4. Информационные и коммуникационный технологии в образовании: [учебно-методическое пособие] / И. В. Роберт, С. В. Панюкова, А. А. Кузнецов, А. Ю. Кравцова. – М.: «Дрофа», 2007. – 35 с.

5. Информационные технологии [Електронний ресурс] / С. А. Зайцева. – Режим доступа: http://sgpu2004.narod.ru/infotek/infotek2.htm

6. Информационные технологии в образовании [Електронний ресурс]: Режим доступа: http://physics.herzen.spb.ru/teaching/materials/gosexam/b25.htm.

Максимчук Л.Т.

Возможности информационных технологий в совершенствовании преподавания неврологии студентам высших медицинских учебных заведений

Резюме. В работе представлены возможности использования информационных и коммуникационных технологий в преподавании неврологии студентам высших медицинских учебных заведений. Обоснована целесообразность применения программных средств учебного назначения для совершенствования учебного процесса и рассмотрены возможные пути устранения их негативного влияния.

Ключевые слова: информационные и коммуникационные технологии, электронный учебник, программное средство учебного назначения.

Maksymchuk L.T.

Potential of Information Technology to Improve Teaching of Neurology for Students of Higher Medical Schools

Summary. The work presents the possibility of using information and communication technologies in teaching of neurology for the students of higher medical schools. Expediency of the use of software tools for educational purposes to improve the learning process and examined their possible negative effects was justiefied.

Keywords: information and communication technologies, electronic textbooks, software for educational purposes.

Надійшла 21.01.2013 року.

УДК 371.315 + 378.147

Попович В.І., Василюк Н.В.*, Пелехан Л.І.*, Семчук О.Б.*, Красійчук І.О.***

Нова форма післядипломного навчання лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина»

*ДВНЗ "Івано-Франківський національний медичний університет"

**Калуська центральна районна лікарня (гол. лікар – Красійчук І.О.) Івано-Франківської області

Резюме. Враховуючи потребу населення в наданні йому якісної, висококваліфікованої медичної допомоги, виникає необхідність у безперервному професійному розвитку медичного персоналу, який передбачає постійне оновлення знань лікарів та їхній активний професійний ріст шляхом забезпечення високого рівня освіти медичних працівників як на до дипломному, так і на післядипломному етапі. Впровадження в практику нових прогресивних концепцій, новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, особливого значення набуває і модернізація системи освіти. Важливим фактором її розвитку є втілення в систему освіти дистанційного навчання. Головною метою навчання за дистанційною формою є надання слухачам можливості отримати якісні знання, уміння та навички відповідно до навчальної програми з частиною навчального часу без відриву від виконання ними професійних обов'язків за місцем їх проживання. У зв'язку з активним впровадженням протягом останніх років практики сімейної медицини, першою особою, яка може надати кваліфіковану медичну допомогу на догоспітальному етапі, є лікар за спеціальністю "Загальна практика - сімейна медицина". Враховуючи широту патології, з якою сімейний медик зустрічається на первинній ланці, обсяг знань спеціаліста повинен включати відомості з усіх спеціальностей прикладної медицини. З метою активного професійного росту, спеціаліст за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» зобов'язаний систематично поповнювати особистий багаж знань, шляхом самоосвіти та проходження навчання на факультетах післядипломної освіти вищих навчальних закладів.

На кафедрі оториноларингології з курсом хірургії голови та шиї ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» заплановано та успішно розпочато проведення педагогічного експерименту із впровадженням дистанційного навчання, як складової частини комбінованого (містить дистанційну та очну форму навчання) післядипломного навчання для лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина», у вигляді циклу тематичного удосконалення: «Основи оториноларингології». Сумарна кількість навчальних годин на циклі тематичного удосконалення становить 78.

Дистанційне навчання лікарів дає змогу забезпечити гнучкий графік навчання, зменшити затрати часу на навчання курсантами та зменшити матеріальні витрати зі сторони держави.

Економічний, соціальний і культурний розвиток країни, демографічна ситуація і стан національної безпеки значною мірою залежить від здоров'я громадян, і є важливим соціальним критерієм ступеню розвитку і благополуччя суспільства [3]. Враховуючи потребу населення в наданні йому якісної, висококваліфікованої медичної допомоги, виникає необхідність у безперервному професійному розвитку медичного персоналу, який передбачає постійне оновлення знань лікарів та їхній активний професійний ріст, шляхом забезпечення високого рівня освіти медичних працівників як на до дипломному, так і на післядипломному етапі.

Впровадження в практику нових прогресивних концепцій, новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень безпосередньо впливає на соціально-економічний розвиток суспільства і забезпечується шляхом виробництва якісної інформації та знань [4]. Завдяки широкому